

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

SÍLA IDENTITY

TÉMA JE URČENO PRO TY, KTEŘÍ MAJÍ V ÚMYSLU ROZVÍJET
SVÉ VLASTNÍ AUTORSKÉ ZÁMĚRY. VOLBA MÉDIA MUSÍ
ODPOVÍDAT OBSAHOVÉMU ZÁMĚRU.

Tereza Polatová

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Intermediální tvorba

Specializace Intermédiá

Diplomová práce

SÍLA IDENTITY

TÉMA JE URČENO PRO TY, KTEŘÍ MAJÍ V ÚMYSLU ROZVÍJET
SVÉ VLASTNÍ AUTORSKÉ ZÁMĚRY. VOLBA MÉDIA MUSÍ
ODPOVÍDAT OBSAHOVÉMU ZÁMĚRU.

Tereza Polatová

Vedoucí práce: Doc. ak. mal. Vladimír Merta
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2017

.....
podpis autora

OBSAH

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE...	1
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE.....	3
3	PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY	7
4	POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	10
5	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	11
	a) Knižní a periodická literatura.....	11
	b) Internetové zdroje	11
6	RESUMÉ.....	12
7	SEZNAM PŘÍLOH.....	13

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Ve svých dosavadních pracích jsem se věnovala tématům jako:

krása chce být viditelná, demonstrováno na roli ornamentu v podobě nekonečného uzlu používaného jako symbol štěstí,

obal zábran při procesu seznamování, v podobě instalace na tělo rozkládající se na fáze odbourávání,

graf zapomínání, prezentováno stopou laseru zobrazující se za přítomnosti mlhy,

odcizení, laděno v krátkém melancholickém filmu

milosrdný fake, s využitím symbolu krajky, jako poctivé rukodělné práce a jejího znehodnocení,

vyjevování osobnosti na povrch, především v procesu poznávání a seznamování.

Jako výstup jsem využívala rozmanitých podob, od objektu a instalace přes fotografii a video, až k performanci. Poslední zmíněné dílo bylo mojí bakalářskou prací, která mimo jiné pracovala s obrazcem kruhu, jako symbolem celku. S touto symbolikou jsem pracovala i v mé závěrečné práci, tudíž má pro mě i jakýsi duchovní význam.

V koncepci prací mě hodně zajímala osobnost člověka, jeho psychika či postoje, vně a uvnitř společnosti a to včetně jejich vztahu. Nejpřirozenější je pro mě tyto otázky aplikovat na sebe a vyjádřit je mým pohledem. Tento princip je v mém oboru celkem běžný, ale výsledek je vždy ryze individuální a tudíž originální.

Umění jako takové je bráno ryzím otiskem pocitů umělce a oknem do jeho duše. Ale doc. PhDr. Ladislav Kesner, Ph. D. z Národního ústavu duševního zdraví v komentáři k výstavě *Obraz*

mysli/Mysl v obrazech zmiňuje myšlenku, kterou chápu v následujícím znění. Umění je médiem k reflexi těchto duševních stavů, ale nemůže ukázat jejich ryzí obraz, protože při procesu tvorby prochází asimilací do média a vykonstruovaností. Pozoruji jednu z charakteristik svého díla, kdy se zaměřuji na vyjádření principu pocitu a systému jeho fungování a to základě mých zkušeností a pozorování, na rozdíl od otisku pocitu přímo do média.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE

Mým zvoleným tématem je: *SÍLA IDENTITY* *téma je určeno pro ty, kdo mají v úmyslu rozvíjet své vlastní autorské záměry. Volba média musí odpovídat obsahovému zaměření.*

Toto téma jsem si zvolila, protože mi bylo z vypsanych možností nejbliže. Ani ne tak popisem, ale hlavně svým názvem. Zaujalo mě svými možnostmi nabízejícími lákavé cíle. Identita je jedním ze stěžejních témat mé práce (viz. mé dosavadní dílo), ale také celého konceptuálního umění. Identitou definujeme postoj osobnosti vůči společnosti a světu kolem nás. Svět dneška nabízí stále nové situace, které musíme řešit. S vývojem naší společnosti se stává téma dlouhodobě aktuální a atraktivní. I v blízké budoucnosti s nástupem vyvinutých technologií, androidů a umělé inteligence atd. budeme muset řešit sílu identity nadále a možná i horlivěji.

Identita má provázaný vztah s charakterem, který nám napomáhá k jejímu pozorování a identifikaci. „Celý svět je jeviště a všichni lidé na něm jenom herci.“¹ Jedním z největších pozorovatelů charakterů byl William Shakespeare, který nám ukázal jejich nesmrtelnost a všudypřítomnost. Díky tomu je jeho dílo stále aktuální, protože lidské charaktery se výrazově nemění.

Individualitu a charakter v umění nacházíme prvoplánově u umělce v jeho tvorbě. Na druhé straně také v jinakosti vidění a chápání díla pozorovatelem. Na tento pohled jsem se zaměřila. Problematiku procesu vnímání pomyslně převádím do vizuální podoby. A to prostřednictvím abstraktního obrazce nezatíženého vysíláním konkrétních informací.

---

¹ SHAKESPEARE, William. *Jak se vám líbí* [As you like it]. Vyd. 2. Přeložil Martin HILSKÝ. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-290-3.

Ve vizuálním vnímání hraje roli identifikace tvaru a postavení.² Dosud neznámý abstraktní tvar nám znemožní zhodnocení jeho lokace i velikosti ve vztahu k jeho okolí. A to díky absenci paměťových zkušeností s tímto tvarem. Principiálně tak, jako při jakémkoli novém pozorování neznámé věci.

Rozměr, další z aspektů v kontextu vnímání. Ale v samotné charakteristice pozorované věci nemá sama velikost vliv. Čímž se nám ukazuje, že monumentalita nespočívá ve velikosti a rozměr neurčuje míru kvality. Principy a charakteristiky zůstávají v malém i velkém rozlišení. Proměnný je čas a doba, ve kterých může být jen složitější charakterizovat princip. Čímž se nám uzavírá zpět kruh k již zmíněnému dílu Shakespearovu. Z toho pro mne vyplývá velká, znepokojující atraktivita adaptace stejných systému a to jak v mikro tak i v makro světě. Můžou to být viry, bakterie, vesmír či rodina a stát. Přeneseně mě v tomto duchu fascinuje médium fotografie, které skýtá možnost vyřazení rozměrových vztahů ze hry.

Dílo může vystihovat tendenci uzavřeného cyklu mého malého či veřejného velkého světa. Cílem je uzavírající se kruh univerzálního systému, jenž může být parafrází na univerzitní cyklus, kterým jsem si prošla a jenž končí. Stojím v něm, nabízí mi možnosti a je jen na mně, kterou si zvolím.

Kombinací běžných životních principů do experimentálních souvislostí docházím k abstraktnímu výstupu. Ten je jakousi osobní filozofií založenou na percepci a podloženou dojmy. Vnímání abstraktního tvaru a následně odlišnou percepci pozorovatelů vyobrazují symboly.

---

² ATKINSONOVÁ, Rita L., Richard C. ATKINSON, Edward E. SMITH a Daryl J. BEM. *Psychologie*. Praha: Victoria publishing, 1995. ISBN 80-85605-35-X.

V mé práci jsem téma mnoho-pohledovosti vyobrazila redukovaným výčtem obrazců. A to z důvodu nekonečna možností, které naznačuji uspořádáním do kruhu. Záměrně jsem se chtěla vyhnout jakékoli personifikaci konceptu, která už zavádí percepci díla na konkrétní myšlenky či ideje. Tím jsem se dostala k čistě abstraktní formě, jak v praktické části, tak i v teoretické. Tento přístup otvírá rozmanitější vhled do díla. Zároveň je tento přístup součástí koncepce, na které je tento obsah založen. Pracuje s individuálním vnímáním abstraktního symbolu, dokonce s osobní invencí, která je počátkem toho všeho. Je skvrnou inkoustu na papíře.

Absolutní univerzum to je můj pracovní název. Nacházím v něm propojení velkoleposti a vznešenosti, společně s nekonkrétním zacílením. Při tom dochází ke hře s absurditou, až jakousi experimentální utopií. Jak zároveň pojmenování vypovídá s nedosažitelnou univerzalitou.

Unavenost soucitností, všichni všechno vědí nejlépe, ústí do uvolňujících směrů post-internetu pracujících s absurditami. Hra s absurditou v mé práci hraje taktéž velkou roli. Na jedné straně důraz na individualitu osobnosti a na straně druhé jejich univerzalita. Tudíž přicházím s čistě experimentální teorií. Protože reflexe naší identity a víra ve své ideje v kooperaci s přizpůsobováním je nutností v dnešní pře-informovanosti.

Jeden z podnětů k celkovému smýšlení o konceptu nacházím v dílech Jiřího Kovandy, v jeho práci s přítomností individuality ve věcech každodenního života.

Jakýsi vztah ducha, tvaru a hledání harmonie mi ukázaly sochy Constantina Brancusi. Ten zároveň říká: „Nevím, jestli mohu

vyjádřit realitu tím, že bych napodobil její zevní vzhled.“³ Což je jedna z mnoha myšlenek charakterizující vývin umění 20. stol. V tomto duchu nesmím opomenout Marcela Duchampa a jeho otázky k definici umění a co je možné si pod tímto pojmenováním představit. Kdy zkoumá hranice jak umění, tak diváka i jeho receptorů.

Dalším z klíčících semínek byla návštěva výstavy Barbary Probst nazvané „Úplné znejistění“ v pražském Rudolfinu. Vystavené snímky zachycovaly děj v synchronním čase několika kamerami a z různých uhlů. Někdy i nepatrně, tak jak to obvykle, např. ve filmu, nevidíme. Tím byla narušena kontinuita a divák byl v rozpacích, co vlastně v danou chvíli pozoruje a kde stojí. Nejrozšířenější parafrázi mnoho-pohledovosti v současnosti pozoruji u *selfie* fotografií. Těž vyvolávají jakési znejistění pohledu. Na druhé straně je pak inspirace přírodním principem cizopasení, kdy parazit s hostitelem žijí v symbióze a zjištění, že skoro čtyři pětiny ze všech biologických druhů jsou cizopasníci.⁴

Tolik k různorodosti podnětů mě ovlivňujících a to včetně mého prostředí a pocitů, které беру jako samozřejmost.

---

³ Constantin Brancusi citáty. *Citáty slavných osobností* [online]. Jablonec nad Nisou: Martin Svoboda, ©2017 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://citaty.net/autori/constantin-brancusi/>

⁴ ZIMMER, Carl. *Vládce parazitů*. [s.l.] : nakl. Paseka, z anglického originálu, 2005. S. 262

3 PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY

Hlavním tématem je mnoho-pohledovost v návaznosti na další podtexty, kterým se věnuji a dále rozvedu včetně vlivů již zmíněných.

Příběh začíná u inkoustové skvrny na papíře, kterou jsem si sama pro sebe vytvořila nenásilným kapancem do ohybu bílého papíru. Ten se následně přeložil a vytvořil moji symetrickou skvrnu. Vznikl obrazec odkazující na Rorschachův test rozboru osobnosti. V něm na sebe necháme působit abstraktní tvar a následně mu přidělíme připodobnění. Verdikt odráží charakteristiku naší osobnosti. V hodnocení abstraktního tvaru mě zaujalo nevnucování jakékoli domněnky a hlavně, že tvar je adaptabilní na proměnu a vývoj osobnosti. Protože vše je vyhodnocováno na základě našich vzpomínek, zkušeností či nálady a to vše se může v rámci vývoje osobnosti změnit. V pozorovateli se odehrávají představy a nevyřčené odpovědi.

Tím docházím k další linii mého projektu - problematice novodobého bratrství, spolčování pod jednou hlavičkou. Ať je to náboženství či vzívání fotbalového týmu. Všichni věří ve stejný a ten samý podnět, ale už většinou nechápou, že každý na věc nahlíží úplně jinak, po svém. Výklad víry je už pro každého individuální, tudíž rozdílný. Má skvrna může zastupovat místo jakési ikony, která nám nic nenapovídá a nechává popis a výklad čistě na nás. Je jakýmsi interním oltářem složeným z myšlenek, které nemůžeme schovat za žádné členství v kultu.

Výklad abstraktního tvaru, jak už jsem zmínila, odráží naši osobnost. A odkazují zpět k jedné z psychologických metod rozboru osobnosti Rorschachovu testu.

Působením se dostávám k inherentní části projektu, kdy je člověk stále sám sebou, ale okolnosti mohou být proměnné. Tudíž stojíme každý tvář v tvář čistě svému výkladu, tedy své osobnosti. Naší ikonou je vlastní já. Převedu-li situaci na heslo *Pictura laicorum scriptura est* (obraz je písmem chudých), popisující situaci ve středověku, kdy většina populace byla negramotná a mohli "číst" jen z obrazů. Ti negramotní, kteří postrádají nadhled nad působením vábení institucí, spolků či náboženství..., ten nadhled bez potence základní hermeneutiky, pro ty může být prospěšné působení abstrakce. Té písemně ani obrazově nic nevykládající a odkazující jen na vlastní výklad.

Po výkladu výchozího tvaru se posouvám dál a pokračuji s vývojem projektu rozporcováním tvaru pravidelně rozmístěnými úsečkami, protínajícími střed a to na osm různých polovin. Každou z polovin jsem nechala rotovat podle osy řezu. Dvourozměrný plošný obrazec jsem převedla do další trojrozměrné dimenze. Čímž mi vzniklo osm objektů vycházejících z jedné jediné skvrny, prezentujících několik z mnoha pohledů, které může percepce tvaru vyvolat.

Obrazce jsem umístila do kruhu, do tvaru nabízejícího nekonečně mnoho dalších možností a ty mnou vyobrazené jsou někde ve spektru těchto variant. Kruh uzavírá cyklus v mé práci, ale také kolem mě. Obrazně mi umožňuje postavení se do centra vícera uhlů pohledu, které si vytvářím sama. K obklopení napomáhá způsob instalace a to projekcí ze shora dolů na zem, tudíž mohu stát doslova mezi nimi.

Tvary v kruhu, které mohou mít nespočet podob, spojuje jedna jediná Platónova idea. Tvar základní, surový bez jakýchkoli doplňků v takové podobě, kterou nebudeme schopni poznat. Protože téměř

nic není jako *tabula rasa*. Proces v díle nás může vést až k meditativním praktikám, kdy se snažíme oprostit od vnějších i vnitřních vlivů, vztahů a zřít surový obraz... možná ideu, možná univerzum, možná nic... Čímž instalace navozuje také rituální podtext. Snaží se o vyváženou obklopenost mnoha pohledů, postavit diváka do středu dění a působit na něj.

Poslední rovinou, kterou jsem k projektu přiložila je čas. Čas zastoupený rotací všech objektů kolem jejich osy ve smyčce, která prezentuje celkovou kontinuitu procesu.

Zpočátku jsem se bála o působení instalace a o divákův výklad. A to díky ideji, která mě k práci vedla, jenž stále žije a doposud není finální. Obávala jsem se, že myšlenka svým nedovyprávěním nebude působit celistvě. Ale uvědomila jsem si, že v tom je kouzlo díla... v jeho otevřené percepci všem a otevřenosti závěrům. Zachovává tak atraktivního ducha filozofie.

Závěrem mohu říci, že další krok už bude na mně. Který z pohledů si vyberu a jakým směrem se z této uzavřené etapy vydám. Z etapy, která mi nabídla tolik možností pohledu.

4 POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA,

PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Čistě praktický postup tvorby díla začínal černou inkoustovou skvrnou v ohybu bílého papíru. Následně převedením do počítačové formy jsem jejímu tvaru dala definovanou křivku v programu *Adobe Illustrator*. Vzniklý obrazec jsem podle návrhu, již zmíněného, rozkrájela osmi křivkami vedoucími středem na osm rozdílných půlek. Každou z nich jsem postupně převedla do programu *Cinema 4D*, kde jsem z nich pomocí nástroje *Lathe* vytvořila trojrozměrný tvar. V dalším kroku jsem pomocí světla nasimulovala jejich rotaci. Následně jsem vyexportovala sekvenci tohoto pohybu. Jednotlivé části jsem finálně poskládala pravidelně do kruhu v programu *Adobe after effects*. Pomocí nástroje *Keylight* bylo vymazáno pozadí. Díky kontinuitě pohybu v sekvenci videa může smyčka běžet až do nekonečna. Videoprojekce se bude promítat projekčním zařízením ze stropu dolů. V temné místnosti se bude vyjímat jako kruhová videoinstalace na podlaze. V konečné verzi jsem zachovala minimalistickou formu, kdy se ve tmě zjevuje náznakem pohyb černých objektů.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

1. HUMHAL, Pavel. *Osobní a veřejné.* 1. Vyd. Praha: Tranzit.cz, 2008. 158 s. ISBN 978-80-87259-00-9.
2. BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník: (malířství, sochařství, grafika).* Vyd. 1. Praha: Academia, 1997, 429 s. ISBN 80-200-0609-5.
3. MARZONA, Daniel a Uta GROSENICK. *Conceptual Art.* Los Angeles: Taschen, 2005, 95 s. ISBN 38-228-2962-5.
4. FREUD, Sigmund. *O člověku a kultuře.* 1. vyd. Hošek Ludvík, Pechar Jiří. Pelán Jiří. Praha: Odeon, 1991. Eseje. ISBN 80-207-0109-5.
5. JAFFÉ, A. *Vzpomínky, sny, myšlenky C. G. Junga.* 1. vyd. Brno: Atlantis, 1998. 506 s. ISBN 80-7108-178-7.
6. ATKINSONOVÁ, Rita L., Richard C. ATKINSON, Edward E. SMITH a Daryl J. BEM. *Psychologie.* Praha: Victoria publishing, 1995. ISBN 80-85605-35-X.
7. SHAKESPEARE, William. *Jak se vám líbí [As you like it].* Vyd. 2. Přeložil Martin HILSKÝ. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-80-7108-290-3.
8. ZIMMER, Carl. *Vládce parazit.* [s.l.] : nakl. Paseka, z anglického originálu, 2005. S. 262

b) Internetové zdroje

1. Constantin Brancusi citáty. *Citáty slavných osobností* [online]. Jablonec nad Nisou: Martin Svoboda, ©2017 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://citaty.net/autori/constantin-brancusi/>

RESUMÉ

With combining everyday principles in experimental contexts, I came to the abstract output as this kind of personal philosophy can be based on perception and supported by impressions. Perception of abstract shape and consequently a different view I display by symbols for the spectators. In my piece, I've portrayed many theme-visuals perfection by reducing the list of figures. Because of the infinite possibilities that I suggest by the arrangement to the circle. I deliberately wanted to avoid any personification of the concept, which introduces the perception thru work to specific ideas or idea. Thus, I came to a purely abstract form as in the practical and theoretical part. This approach opens up a more open view of the art piece. That works with the individual perception of abstract symbols, even a personal invention, which is the beginning of everything. It is a stain of ink on paper.

The thesis may reflect the tendency of a closed circle through my little or big public world. The objective defined as a closing circle of a universal system, which can be a paraphrase of the university cycle that I went through and that ends. I stand in there, it is offering me opportunities and it is up to me witch path I choose. Time continuity of the process is represented by an object rotation.

These subjective views I present in a video installation which is projected on the floor. Visitors can step inside as the video play's with their feelings. Each piece may transform them in many-different range of moods - from meditation to uncomfortable exciting.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1

Skvrna

Příloha 2

Symbol 1

Příloha 3

Symbol 2

Příloha 4

Symbol 3

Příloha 5

Symbol 4

Příloha 6

Symbol 5

Příloha 7

Symbol 6

Příloha 8

Symbol 7

Příloha 9

Symbol 8

Příloha 10

Vizualizace první verze videa

Příloha 11

Vizualizace návrhu instalace č. 1

Příloha 12

Vizualizace návrhu instalace č. 2

Příloha 13

Počítačové snímky videa

Příloha 14

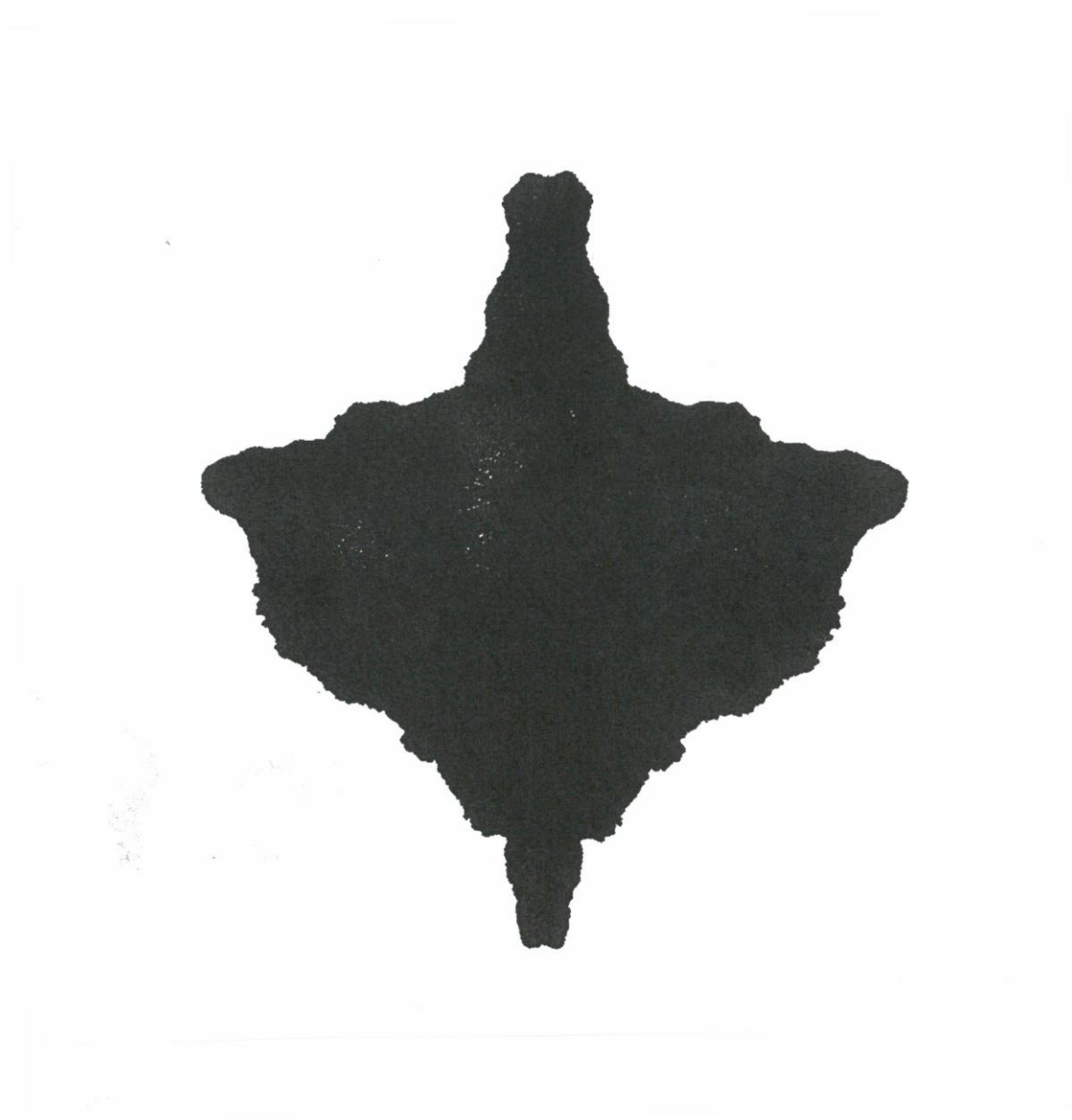
Fotografie projekce

Příloha 15

Fotografie projekce

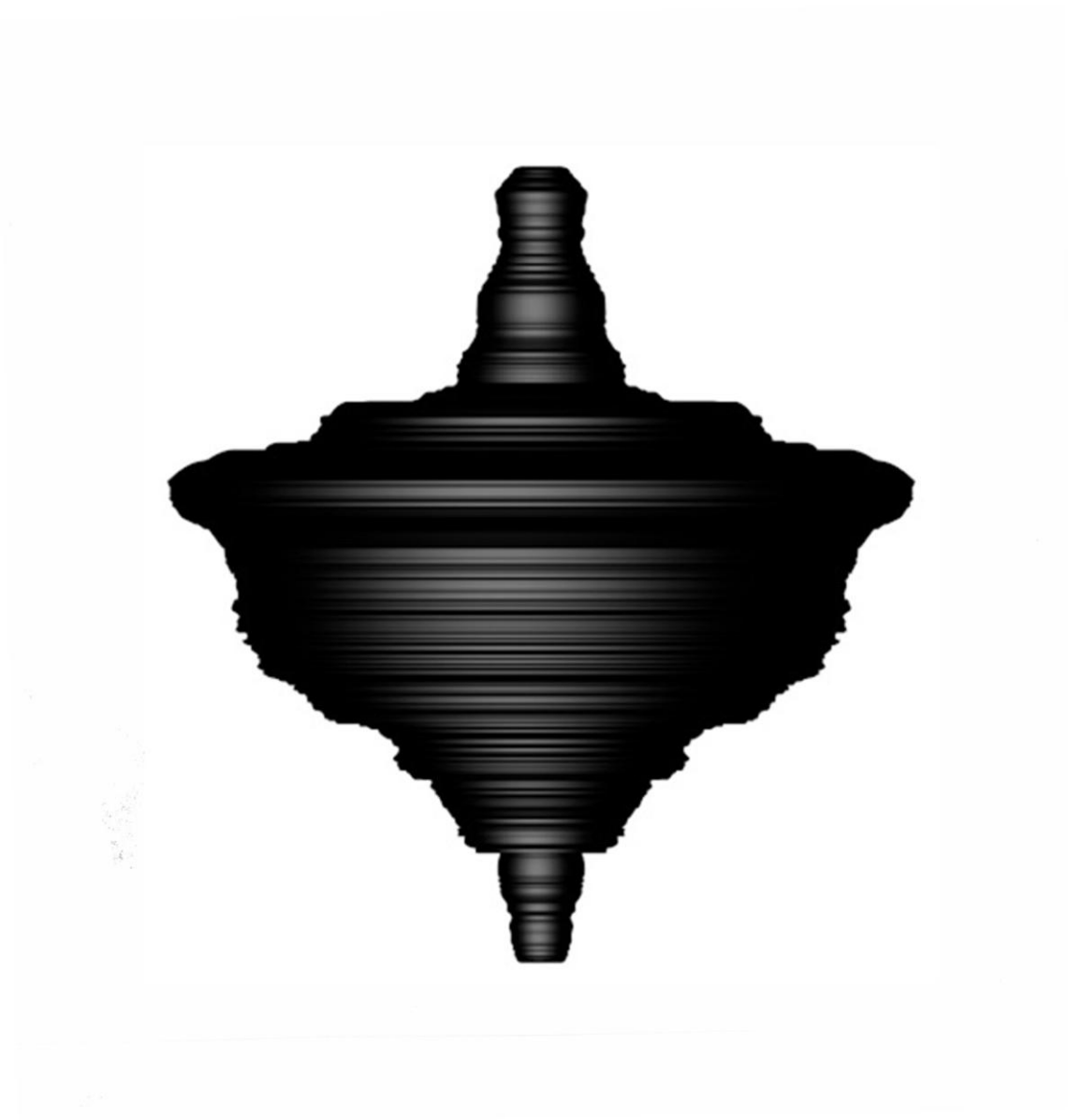
Příloha 1

Skvrna (ilustrace vlastní)

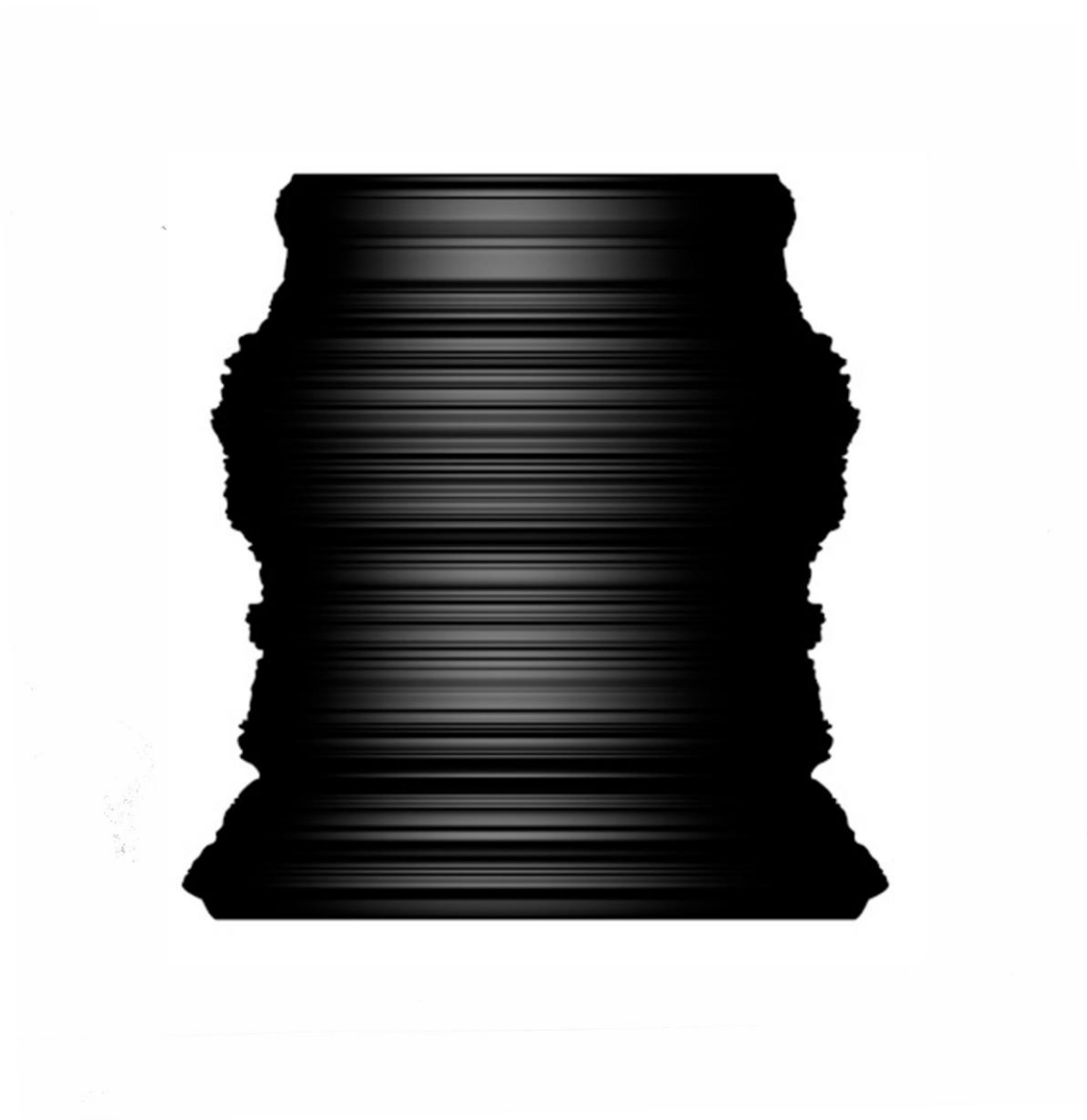
Příloha 2

Symbol 1 (ilustrace vlastní)

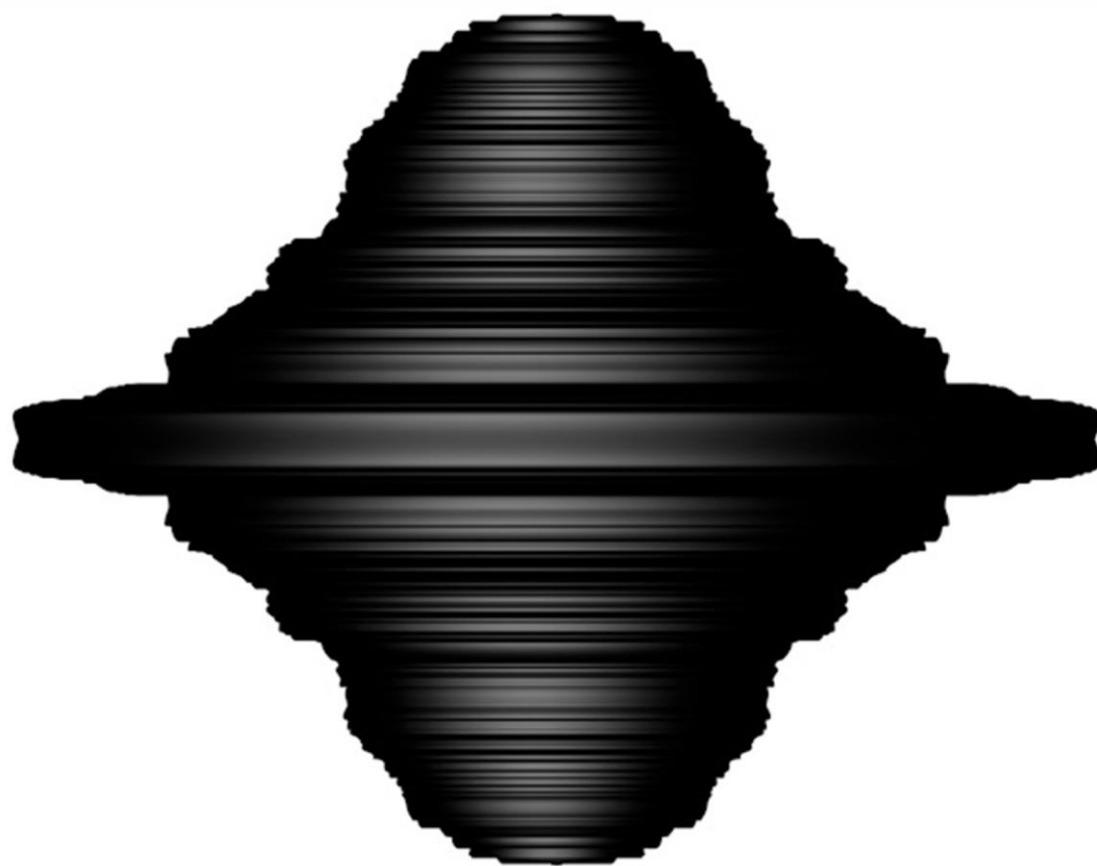
Příloha 3

Symbol 2 (ilustrace vlastní)

Příloha 4

Symbol 3 (ilustrace vlastní)

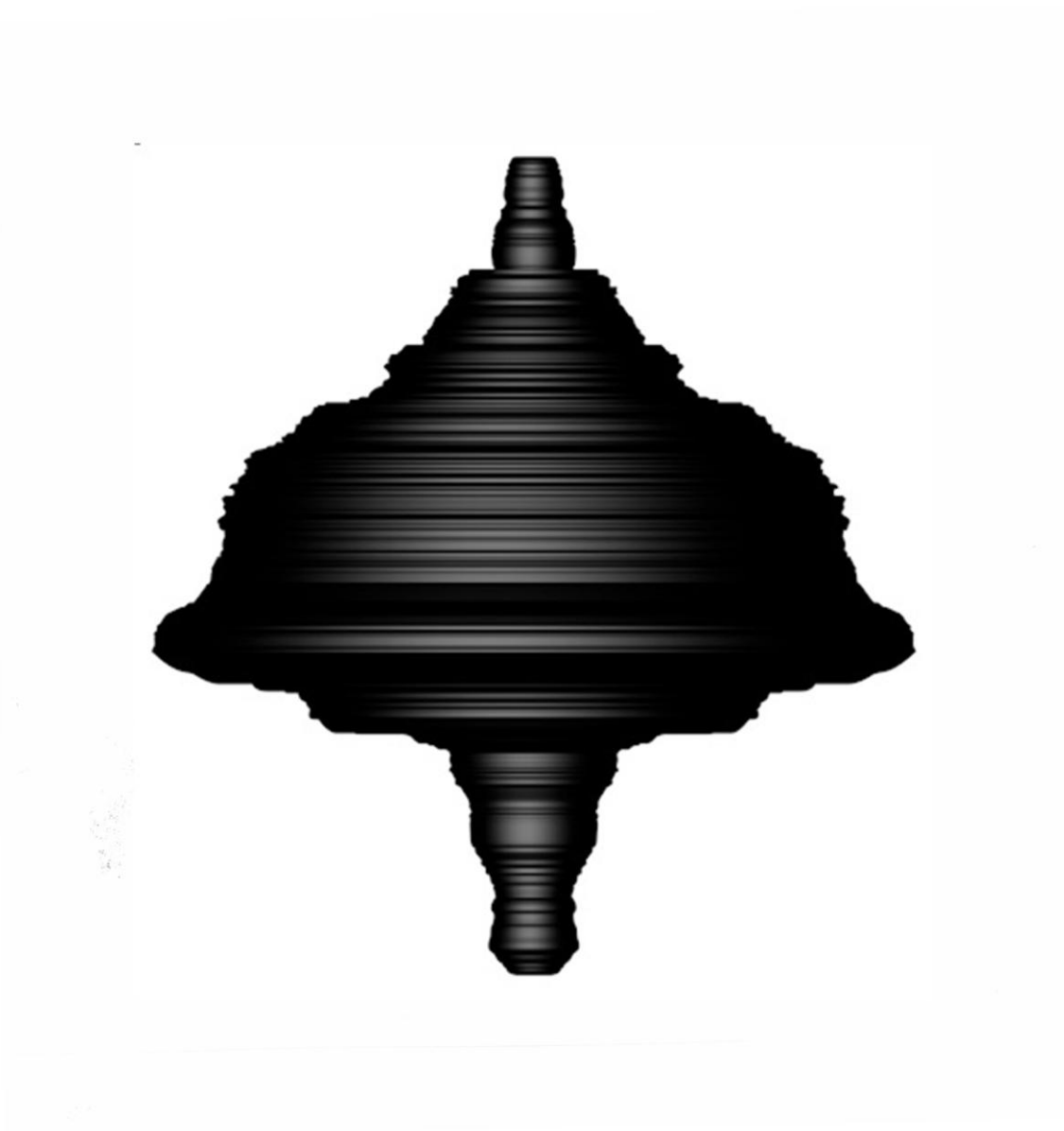
Příloha 5

Symbol 4 (ilustrace vlastní)

Příloha 6

Symbol 5 (ilustrace vlastní)

Příloha 7

Symbol 6 (ilustrace vlastní)

Příloha 8

Symbol 7 (ilustrace vlastní)

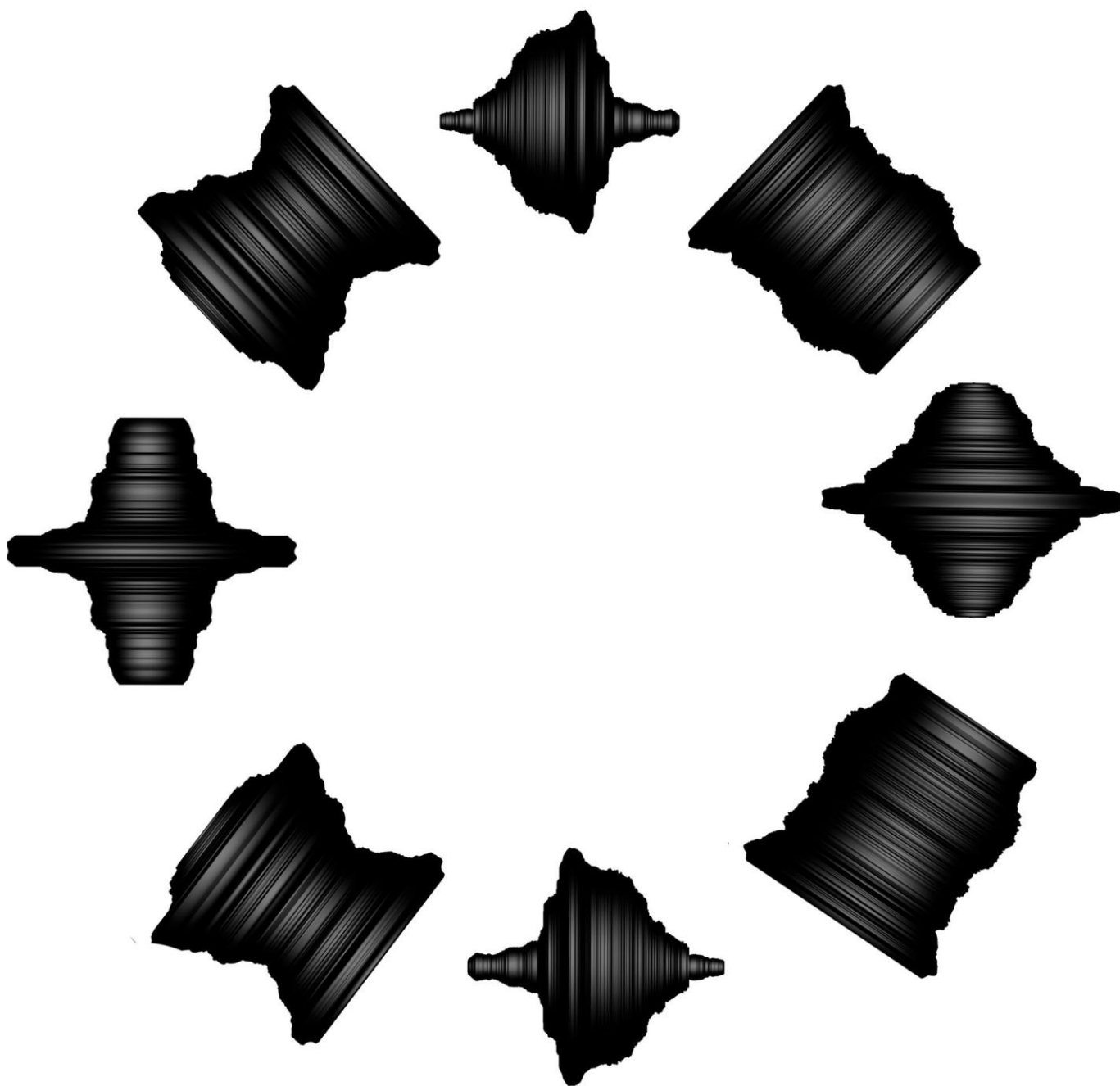
Příloha 9

Symbol 8 (ilustrace vlastní)

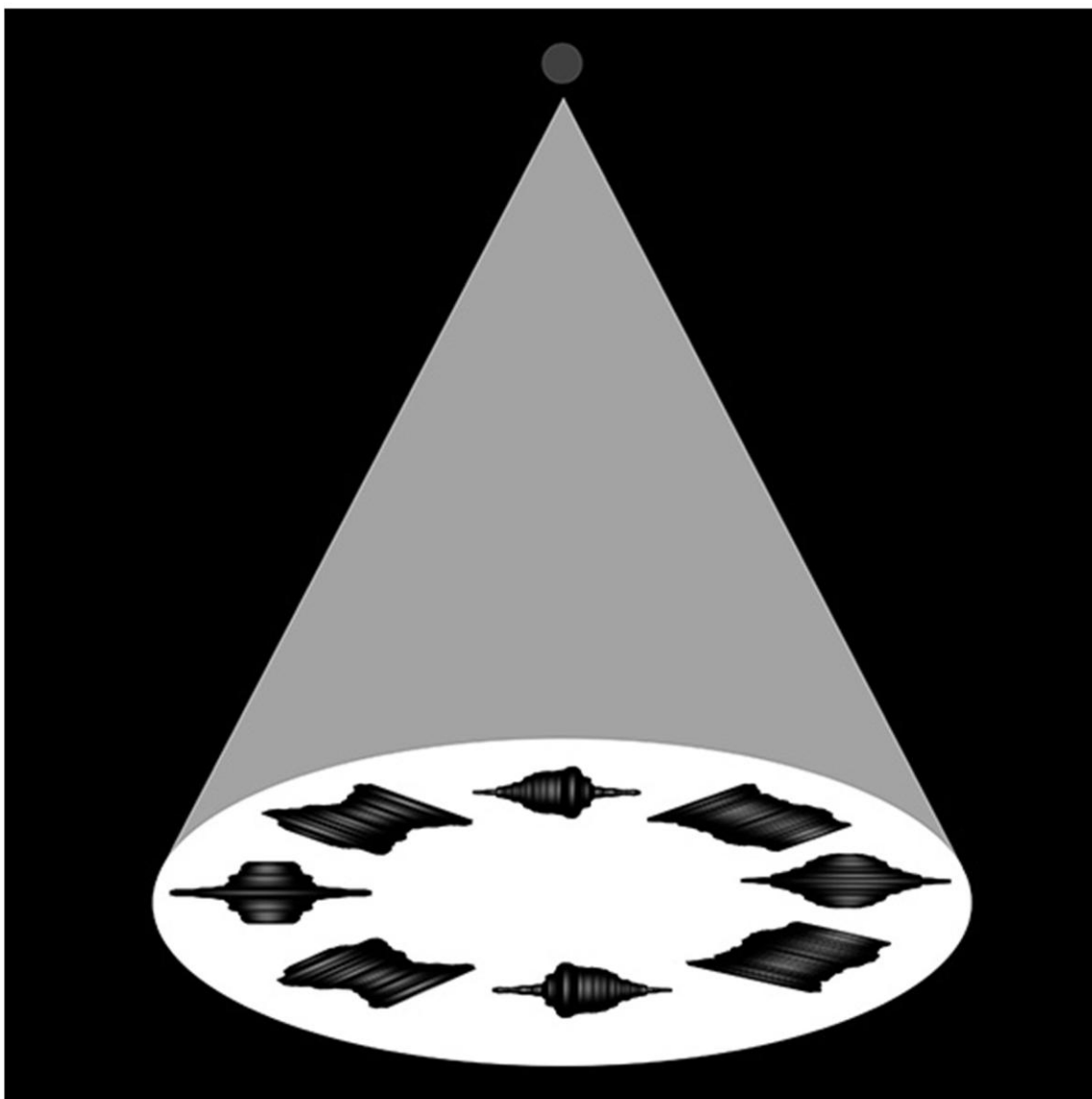
Příloha 10

Vizualizace první verze videa (ilustrace vlastní)

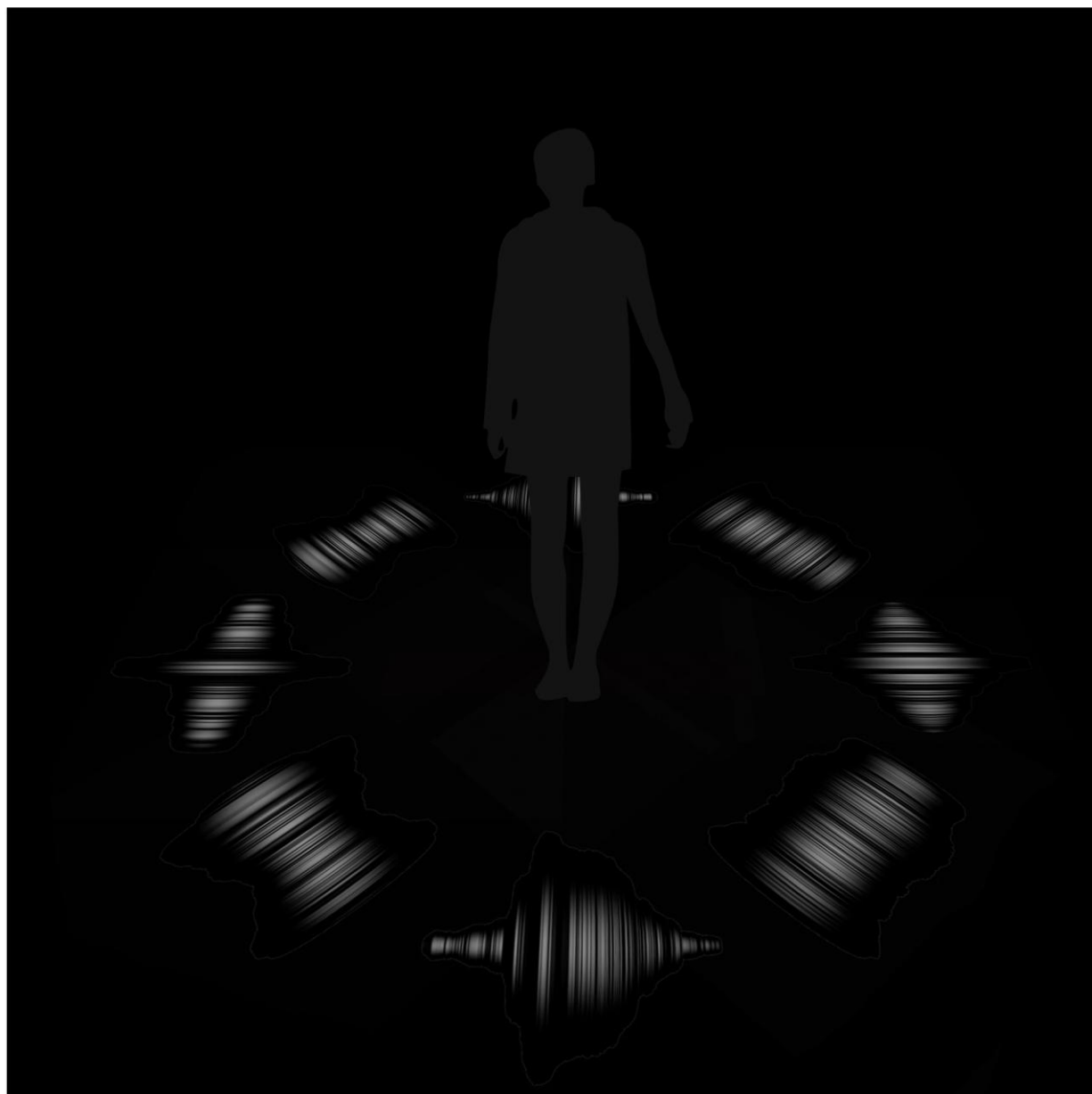
Příloha 11

Vizualizace návrhu instalace č. 1 (ilustrace vlastní)

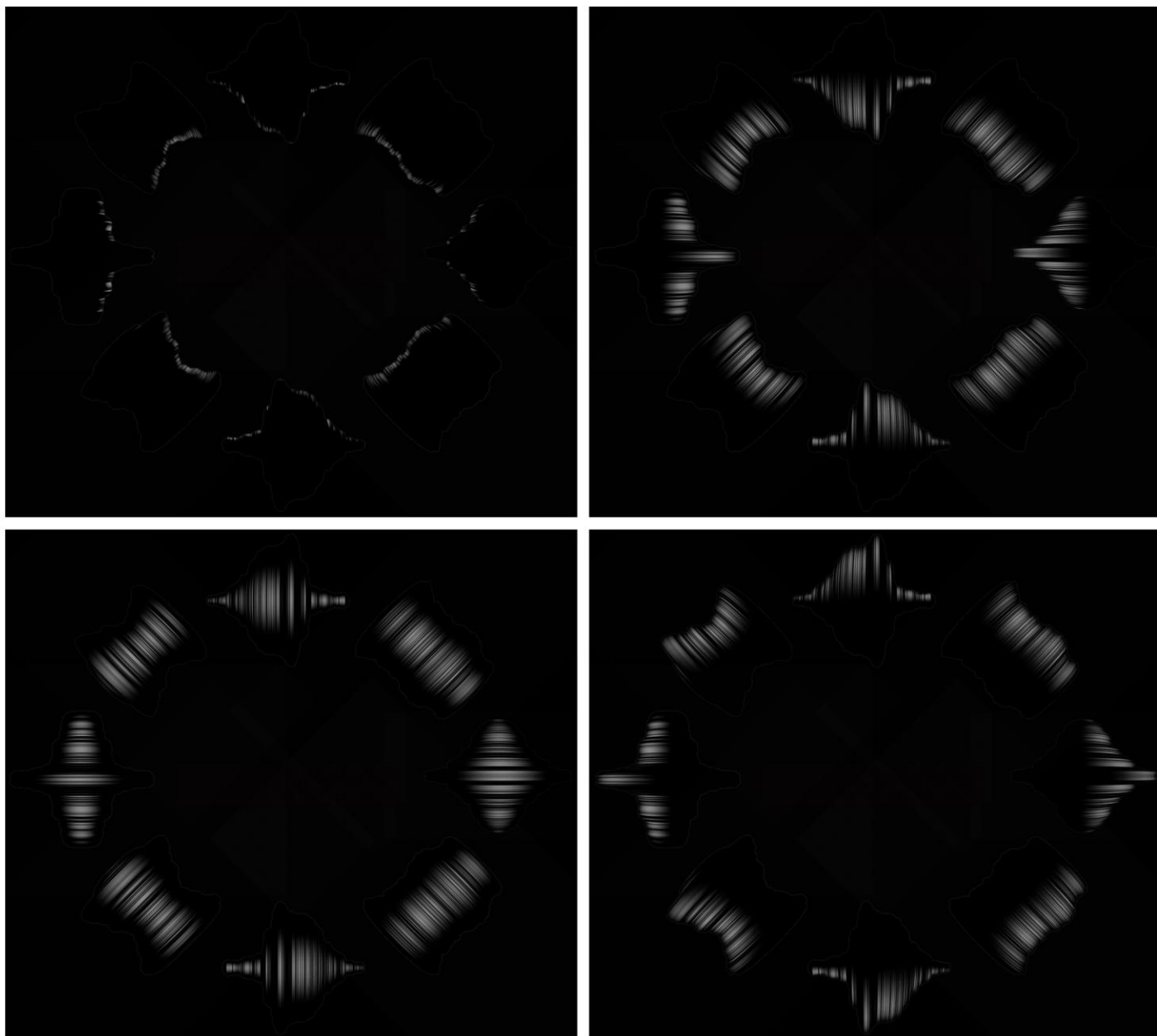
Příloha 12

Vizualizace návrhu instalace č. 2 (ilustrace vlastní)

Příloha 13

Počítačové snímky videa (ilustrace vlastní)

Příloha 14

Fotografie projekce (foto vlastní)

Příloha 15

Fotografie projekce (foto vlastní)

